

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 9, Issue 4, December 2021, p. 119-129

Received	Reviewed	Published	Doi Number
06.11.2021	22.12.2021	31.12.2021	10.29228/ijlet.54100

The Effects of Communicational Methods to Students' Speaking Attitude in Teaching Turkish as a Foreign Language (Somali Sample)¹

Mehmet AVCI² & Fulya TOPÇUOĞLU ÜNAL³

ABSTRACT

This study is a quantitative pre-test post-test control group with quasi-experimental design research that is done to determine how much it affects to the effects of communicational methods to students' speaking attitude in teaching turkish as a foreign language.the study group of the reserach are constituted by 30 students that are chosen randomly and studying in A2 level at Somali health sciences university in 2018-2019 academic year. In the implementation phase the students of experimental. Group has been trained according to the communicational methods, whereas the students of the control group has been trained according to the traditional method. The implementation process of the study has been continued 8 weeks provided that each week is 30 lesson hour. The data about students' speaking success are collected through video recording independently and by doing conversation exam. The data about the attitude of the speaking skill are collected with the scale of attitude of speaking skill developed by Topçuoğlu ünäl and Özer. It was concluded that there was a significant increase in The speaking skill of the Experimental group students that are taught communicational method in comparison control group students that are taught traditional method.

Key Words: Communicative method, teaching Turkish as a foreign language, teaching Turkish in Somalia, speaking skill, speaking attitude and success.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde İletişimsel Yöntemin Öğrencilerin Konuşma Tutum ve Başarılarına Etkisi (Somali Örneği)

ÖZET

İletişimsel yöntemin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğrencilerin konuşma tutum ve başarılarına ne derece tesir ettiğini belirlemek için yapılan bu çalışma ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desenli nicel bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Somali Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nde A2 kurunda eğitimini sürdüren ve seçkisiz olarak seçilen 30 öğrenci oluşturmaktadır. Uygulama safhasında deney grubu öğrencileri iletişimsel yönetime göre, kontrol grubu öğrencileri ise geleneksel yönetime göre eğitim almışlardır. Çalışmanın uygulama süreci haftada 30 ders saati olmak suretiyle 8 hafta sürmüştür. Öğrencilerin konuşma başarılarıyla ilgili veriler bağımsız ve karşılıklı konuşma sınavı yapılarak video kayıt tekniğiyle toplanmıştır. Konuşma becerisi tutumları ile ilgili veriler ise Topçuoğlu Ünäl ve Özer tarafından geliştirilen Konuşma Becerisi Tutum Ölçeği ile toplanmıştır. İletişimsel yöntem ile ders işlenen deney grubu öğrencilerinin geleneksel yöntem ile ders işlenen kontrol grubu öğrencilerine kıyasla konuşma becerisi başarı boyutunda anlamlı düzeyde artış olduğu sonucuna varılmıştır. Konuşma becerisi tutum ölçeğindeki kaygı boyutunda iletişimsel yöntemle ders işlenen deney grubunda kaygı boyutu azalırken geleneksel yöntemle ders işlenen kontrol grubunda kaygı boyutu sabit kalmıştır. Sevgi boyutunda ise deney grubundaki öğrencilerin kontrol grubundaki öğrencilere kıyasla uygulama sonrası puanlarının anlamlı düzeyde artış gösterdiği sonucuna varılmıştır.

¹ Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünden Prof. Dr. Fulya TOPÇUOĞLU ÜNAL danışmanlığında, Mehmet AVCI yazarlığında "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde İletişimsel Yöntemin Öğrencilerin Tutum ve Başarılarına Etkisi (Somali Örneği)" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir

² Türkçe Öğretmeni, MEB, mehmetavci2743@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9518-2681

³ Prof. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, fulya.topcuoglu.unal@dpu.edu.tr, ORCID: 000-0003-3981-9841

Anahtar Kelimeler: İletişimsel yöntem, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, Somali’de Türkçe öğretimi, konuşma becerisi, konuşma tutum ve başarısı.

GİRİŞ

Küreselleşen dünyada gerek giyim gerek alışveriş gerek kültürel anlamda insanlar birbirlerine benzemeye başlamaktadırlar. Bu benzerlik insanları birbirlerine yakınlaştırdığı gibi birbirlerinin dilini de öğrenmeye teşvik etmektedir. Toplumların yabancı dilin öğrenimine ve öğretimine verdikleri önem onların uluslararası platformlardaki yerinin de belirlenmesinde etkili olmaktadır.

Günümüzde son zamanlarda dünyada yaşanan göçmen sorunları, ekonomik gelişmeler ve iç savaşlar sebebiyle Türkiye’nin önem kazanmasıyla Türkçe öğrenimi ve öğretimi de bir hayli ilgi odağı olmuştur. Bu sebeplerden ötürü son zamanlarda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında akademik çalışmalar artmıştır. Bu da bu alanın ne kadar mühim bir hal aldığını göstermektedir. (Göçer, Tabak ve Coşkun, 2012).

Türkçenin yabancı dil olarak öğrenimi veya ikinci dil olarak öğreniminin yakın yıllarda önemli derecede arttığı görülmektedir. Buna paralel olarak bu artış Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında çalışan akademisyenlerin bu alana daha fazla ilgi duymasını sağlamıştır (Göçer, 2015: 22).

Yabancı dili öğrenmek o dilin konuşulduğu coğrafyalarda daha kolay olurken o dilin konuşulmadığı coğrafyalarda daha da zor olmaktadır. Sınıf ortamında öğrenilen bilgilerin gündelik hayatta kullanılamaması, sokaklarda, marketlerde, mağazalarda pratik yapabileceği kişileri bulamaması yabancı dili öğrenen kişinin özellikle konuşma becerisini diğer becerilere oranla aşağıya çekmektedir. Konuşma becerisi bireylerin günlük hayatta en çok kullandığı becerilerden biridir. Bu sebepten ötürü Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen kişilere konuşma becerisinin önemini kavratmak mühimdir.

Teknolojinin bu kadar ilerlediği, mesafelerin anlamını yitirdiği, uzakların yakın olduğu günümüzde insanların birbirlerini anlayabilmeler, iletişim kurma güçleriyle aynı orantıdadır. Bu bağlamda yabancı dil eğitim programlarında iletişim kavramının ve buna ek olarak konuşma becerilerinin ön plana çıkması gerekliliği elzem olmuştur (Bergil, 2010).

1940’lardan sonraki yıllarda dünyadaki sosyal ve ekonomik gelişmeler yabancı dil öğrenimini de etkisi altına almıştır. Bu gelişmeler yabancı dil öğrenimi üzerine olan talebi arttırmıştır. Yapısal dil bilimi insanların beklentilerini karşılayamayınca yeni yöntem arayışına girilince iletişimsel dil öğretimi insanların odak noktası haline gelmiştir. İletişimsel yöntemde odak noktası insan olduğu için kısa sürede insanlar üzerinde olumlu etkiler bırakmıştır. Amaç insanların hedef dili öğrenirken aktif olması ve sürekli iletişimde olmasını sağlamaktır.

İletişimsel yöntemin yabancı dil öğretiminde en etkili yöntem olmasının sebebi en ileri yöntem ve teknikleri içerisinde barındırması ve günlük hayat iletişimlerini uygulama safhasında kullanabilmesidir (Doğan, 2012).

Yabancı dil öğretimi insanların sürekli diğer insanlarla etkileşim içerisinde bulunmasını gerektiren aktif bir süreç olmalıdır. Bu sebeplerden ötürü öğrenci merkezli öğrenme öğretmen merkezli öğrenmenin önüne geçmelidir. İletişimsel yöntemde dil bilgisi öğretimi etkinlikler içerisinde sezdirilerek verilir dil bilgisi öğretimi için öğretmen ayrı bir zaman dilimi kullanmaz (Demirel, 2007: 52).

Hedef dili öğrenmek isteyen kişi bilgisini ve yeteneğini geliştirebilmek amacıyla iletişimsel yetiyi kazanmaya çalışmaktadır (Memiş ve Erdem, 2013).

Savignon'a (2002) göre, "iletişimsel yeti" iletişimsel dil yaklaşımının temel taşıdır. Aktaş'a (2004: 46) göre iletişimsel yeti, bir dil toplumu ile iletişim kurmak için gerekli bilgiler ve bunların kullanılması için gerekli becerilere sahip olma anlamına gelmektedir.

İletişimsel yöntemin en önemli yanlarından biri anlamın her zaman yapıdan daha önce gelmesidir. Örneğin öğrenci derste "soruyu ben yapabilir miyim" dediğinde cümlede yapısal olarak bir sürü hata gözükmektedir. Ama iletişimsel yöntem bu hataları dert etmemektedir. Sonuç olarak öğrencinin tahtaya çıkıp soruyu çözmek istediği anlaşılmaktadır. İletişimsel yöntemde de amaç zaten öğrencinin bir şekilde kendini ifade edebilmesidir. Diğer bir örnekle öğretmen öğrenciye "etkinliğe neden katılmıyorsun" diye sorduğunda öğrenci "öğretmenim ben konuşmadım" şeklinde cevap verdiği düşünüldüğünde cevap yapısal olarak hatasıdır. Ama anlam olarak tamamen öğretmenini anlamamış ve yanlış iletişimde bulunmuştur. Bu sebepten ötürü iletişimsel yöntemde anlam her zaman yapıdan önce gelir.

İletişimsel yönetime göre hedef dili öğrenen kişi dil bilgisi yapılarını çok iyi bilse bile bu onu bazen basit bir iletişimde bile hataya sürükleyebilir. Örneğin yabancı dili öğrenen kişi hedef dilin ana dili olarak konuşulduğu ülkeye gittiğinde basit bir iletişimde bile zorluk yaşayabilir. Zira hedef dilin konuşulduğu ülkede bile herkes yapısal olarak mükemmel cümleler kurmamaktadır. Bu sebepten ötürü hedef dili öğrenen kişi o yörenin günlük hayattaki dilinin kullanım şeklini yöresel farklılıklarını da bilmek zorundadır. Bu bilgilerden hareketle iletişimsel yöntem insanların hedef dildeki dilbilgisi kurallarını ezberlemelerinden ziyade öğrendiklerini anlamayı, kavramayı ve bu bilgileri günlük yaşamlarında kullanarak içselleştirmelerini önemsemektedir.

Araştırmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğretiminde iletişimsel yöntemin konuşma becerisindeki tutum ve başarıyı ne derece etkilediğini belirlemek amaçlanmıştır. Bu çalışma, konuşma becerisindeki iletişimsel yöntemde öğrencilerin kendilerini daha rahat ifade etmelerine katkı sağlayacağı için önemlidir. Ayrıca çalışmanın konuşma başarısı ve tutumunu da olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Bunun yanı sıra Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğreticilere uygulamadaki eksikliklerini gidermeleri hususunda yol göstermesi bakımından da önemlidir.

Araştırmanın problem cümlesi; Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde İletişimsel yöntemin, öğrencilerin konuşma tutum ve başarılarına bir etkisi var mıdır? Olarak belirlenmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, iletişimsel yöntemin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğrencilerin konuşma tutum ve başarısına etkisini inceleyen ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel bir çalışmadır.

Çalışmada bağımsız değişken olan iletişimsel yöntem ve geleneksel yöntemin, bağımlı değişken olan konuşma becerisindeki tutuma ve başarıya ne kadar etkili olduğu saptanmaya çalışılmıştır. Deney ve kontrol grubu random seçildikten sonra, önce ön test her iki gruba da uygulanmıştır. Sonrasında deney grubuna iletişimsel yöntem ve kontrol grubuna ise geleneksel yöntemle ders işlenmiştir. Uygulama sonrasında ise son testler uygulanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmada Somali Mogadişu'da bulunan Sağlık Bilimleri Üniversitesi hazırlık sınıfı öğrencileri araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Hazırlık sınıfında A2 dil seviyesindeki 30

öğrenci random örnekleme yoluyla deney ve kontrol grubu olarak ikiye ayrılmıştır. Seçilen öğrencilerin 15'i deney grubu diğer 15'i kontrol grubu olarak ele alınmıştır.

Araştırmaya katılan kontrol grubunun ve deney grubu öğrencilerinin cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde deney ve kontrol grubunda da 10 kız öğrenci ve 5 erkek öğrenci yer almaktadır ve her iki grupta da kız öğrenci sayısının erkek öğrenci sayısının 2 katı olduğu belirlenmiştir.

Veri Toplama Teknikleri

Uygulama öncesinde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin seviyelerini belirleyip uygulama sonrasına ise öğrencilerin gelişimlerini tespit etmek niyetiyle veri toplama aracı olarak konuşma becerisi tutum ölçeği ve konuşma becerisi başarı testinden yararlanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Tutum Ölçeği

Uygulamanın başında ve sonunda her iki gruptaki öğrencilere de ön test ve son test olarak konuşma becerisi tutum ölçeği uygulanmıştır. Konuşma becerisi tutum ölçeği Topçuoğlu Ünal ve Özer (2017) tarafından geliştirilmiştir. Tutum ölçeğinde konuşma becerisine yönelik ilgi ve sevgi bölümünde 20 madde vardır. Konuşma becerisine yönelik kaygı ve endişe bölümünde 7 madde bulunmaktadır. Hem deney grubundaki hem de kontrol grubundaki öğrenciler ölçeği anlamakta zorluk çekmedikleri için ölçek Türkçe olarak uygulanmış başka bir dile çevrilmeye gerek duyulmamıştır. Tutum ölçeğinin maddelerinde "tamamen katılıyorum seçeneğinden hiç katılmıyorum seçeneğine doğru beş adet ölçüt yer almaktadır. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için yapılan iç tutarlılık çalışmasında ölçeğin Cronbach Alfa İç Tutarlılık katsayısı 0,812 olarak bulunmuştur. Bu durumda ölçeği oluşturan maddelerin birbiriyle tutarlı olduğu ve ölçmek istediği tutumu yansıttığını, ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu söylemek mümkündür (Topçuoğlu Ünal ve Özer, 2017).

Konuşma Becerisi Başarı Sınavı

Konuşma becerisi başarı sınavı için uzman görüşüne başvurularak gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra son halini alan konuşma becerisi başarı sınavı, video ile kayıt altına alınmıştır.

Konuşma sınavında karşılıklı konuşma ve bağımsız konuşma olarak iki bölüm yer almaktadır. Karşılıklı konuşma kendi içinde iki bölüme ayrılmaktadır. Birinci bölümde sınavı yapan öğretim görevlisi ile öğrenci arasında tanışma ve kişisel bilgiler konulu sohbetler yer almaktadır. Bu bölümde öğretim görevlisi hem öğrenciyi tanımayı hem de öğrencinin heyecanını gidererek samimi bir sohbet ortamı kurmayı hedeflemektedir.

Konuşmanın ikinci bölümünde öğrenciye ters çevrilmiş 5 fotoğraftan rastgele birisinin seçilmesi istenmektedir. Öğrencinin fotoğrafı seçtikten sonra fotoğrafı bir süre incelenmesi istenmektedir. Öğrenci incelemeyi yaptıktan sonra öğretim görevlisi fotoğraf hakkında öğrenciye önceden belirlenmiş soruları yöneltebilir. Amaç karşılıklı konuşma olduğu için öğretim görevlisi dilediğinde öğrenciye farklı sorular da yöneltebilir.

Konuşma sınavının son bölümü olan bağımsız konuşma bölümünde güncel sorularda oluşmuş kağıtlar hazırlanmıştır. Öğrencilerden rastgele kağıtlardan birisinin seçilmesi istenmiştir. Öğrenci seçtiği konu hakkında bir süre düşündükten sonra fikirlerini söylemesi istenmiştir. Eğer ki öğrenci ortalama üç dakika civarında konuşmayıp tikanırsa öğretim görevlisi çeşitli sorularla öğrenciyi destekleyerek konuşmasına tamamlamasını sağlamıştır.

Konuşma Becerisi Değerlendirme Ölçütü

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin konuşma becerisi başarısını ölçmek için kayıt altına alınan videoları değerlendirmek adına hazırlanan konuşma becerisi değerlendirme ölçütünde 10 tane

ölçüt bulunmaktadır. Her ölçütte beşer puan üzerinden 2 kazanım yer almaktadır. Toplam puana bakıldığı zaman her öğrenci 100 puan üzerinden değerlendirilmiştir.

Ölçek “tutarlılık, akıcılık, doğruluk, özgünlük, üslup, dil bilgisi, sözcük hazinesi, hedef dinleyici, etkileşim, zamanı kullanma” boyutlarıyla oluşturulmuştur. Bu boyutların güvenilirliğini için yapılan analiz sonucunda Cronbach Alpha katsayısı 0,98 olarak tespit edilmiştir. Ulaşılan katsayı ölçeğin çok yüksek derecede güvenilirlikte olduğunu göstermiştir. Faktör yüklerinin birbirine çok yakın olmamasından dolayı ölçekten herhangi bir sorunun atılmasına ihtiyaç duyulmamıştır. Güvenirlilik analizinden sonra yapı geçerliliğini de ölçmek için faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi sonrasında ölçekte tek bir temel boyut ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan bu boyut Konuşma Becerisi Başarı Faktörü olarak isimlendirilmiştir. Faktör analizinde hesaplanan KMO örneklem yeterlilik katsayısı 0,921 olarak bulunmuştur. Bulunan bu katsayı 30 adet maddenin faktör yapısını ortaya koymak için yeterlidir. Bununla birlikte faktör yapılarının anlamlılığını test etmek için yapılan Bartlett testi sonucuna göre ($p=0,00$, $p<0,05$) ulaşılan boyutların yapısal olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Elde edilen tek boyut toplam varyansın yaklaşık olarak %85,69’unu oluşturmaktadır. Açıklanan varyansın bu tip çalışmalarda %40 ve üzerinde olması yeterli bulunmaktadır.

Araştırma Sürecinin İşleyişi

Uygulama öncesi deney grubunda yer alan öğrencilere süreç hakkında açıklamalar yapılmıştır. Öğrencilere süreç anlatıldıktan sonra bu çalışmada yer almak isteyip istemedikleri sorulmuştur. Öğrencilerin vermiş oldukları dönütlerle gönüllülük ilkesi yerine getirilmiştir. Öğrencilerden sürecin sonunda elde edilen verilerin bilimsel çalışmalarda kullanılabileceğine dair kabul ettikleri yazılı bir belge imzalatılmıştır.

Sürecin başında deney grubu ve kontrol grubuna uygulama öncesi tutum ve başarı ölçeği uygulanmıştır. Uygulama öncesinde deney ve kontrol grubunda konuşma tutum ve başarıları açısından anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Uygulama süreci haftada 30 ders saati olmak suretiyle 8 hafta olarak planlanmıştır. Uygulama sürecinde aynı müfredat dâhilinde deney grubuna iletişimsel yöntemin esaslarına göre ders işlenirken kontrol grubuna geleneksel yöntemle göre ders işlenmiştir.

Kontrol grubundaki öğrenciler Yunus Emre Enstitüsünün Yedi İklim Türkçe A2 ders kitabına bağlı kalırken deney grubu öğrencileri bu kitabın yanında öğretmenin belirlediği etkinlikleri de yapmışlardır. İletişimsel yöntemi esas alan öğretmenin belirlediği etkinlikler arasında; kendi şehrini tanıma, seçkin Türk büyüklerinin sunumunu yapma, münazara yapma, röportaj yapma, drama, şiir okuma, altı şapkalı düşünme etkinliği, deyimleri canlandırma etkinliği bulunmaktadır.

Sürecinin sonunda yine her iki gruba da tutum ölçeği ve başarı sınavı uygulanıp video ile tekrar kayıt altına alınarak iletişimsel yöntem ile geleneksel yöntem arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir.

Verilerin Analizi

Tutum Ölçeği

Deney ve kontrol grubuna uygulanan konuşma becerisi tutum ölçeğinden elde edilen verilere SPSS programı ile istatistiki işlemler uygulanmıştır. Elde edilen bu veriler üzerinde bağımlı ve bağımsız gruplar t testi gerçekleştirilmiştir. Ortaya çıkan bu sonuçlardan yola çıkarak öğrencilerin görüşleri analiz edilmek istenmiştir.

Öğrenci Video Kayıtları

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin konuşma becerilerinden elde edilen veriler video kayıtları alanda derse giren 3 uzman tarafından ve birbirlerinden bağımsız olarak değerlendirilmiştir. Bu videolar önceden belirlenmiş “tutarlılık, akıcılık, doğruluk, özgünlük, üslup, dil bilgisi, sözcük

hazinesi, hedef dinleyici, etkileşim, zamanı kullanma" boyutlarıyla değerlendirmeye alınmıştır. Uzmanların verdiği puanlar süreç sonunda toplanıp ortalaması alınmıştır. Bu sayede videolar üzerinde istatistiki analizlerin yapılması sağlanmıştır. Videodan elde edilen veriler kodlanarak bağımlı ve bağımsız gruplar t testi yapılmıştır. Öğrencilerin başarıları elde edilen bu yüzdeler sayesinde analiz edilmiştir.

BULGULAR

Normal Dağılıma Uygunluk Analizi

Araştırma verilerinin normal dağılıma sahip olup olmadığını belirlemek, bu elde edilen verilerin analizinde hangi istatistiksel işlemin yapılacağıın belirlenmesinde etkili olacağı için önem arz etmektedir. Bundan dolayı verilerin analizinin yapılmadan önce normallik dağılımına bakılmış ve uygulanacak istatistiksel yöntemlere bu dağılıma göre karar verilmiştir.

Ön Test ve Son Test Verilerinin Normalliği

Çalışma yapılacak gruptaki kişi sayısı 50 kişiden az ise Shapiro-Wilks testi, 50 kişiden fazla ise Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi yapılması uygundur. Hesaplanan p-değerinin $\alpha = .05$ 'den büyük olması, bu anlamlılık düzeyinde puanların normal dağılıma uygun olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2014). Bu çalışmada toplam kişi sayısı 30 olduğu için normallik dağılımının tespitinde Shapiro-Wilks testinin kullanılması uygun görülmüştür.

Tablo 2'de deney grubunun uygulanan testlerden aldıkları puanların normalliğinin incelenmesi için yapılan Shapiro-Wilks testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 1.

Deney Grubu Öğrencilerinin Uygulanan Testlerden Aldıkları Puanların Normallik Dağılımı

Testler	N	Ortalama	Standart Sapma	Shapiro-Wilks	P
İlgi ve Sevgi Boyutu Ön Test	15	79,46	5,12	,932	,295
İlgi ve Sevgi Boyutu Son Test	15	82,60	7,34	,963	,740
Kaygı ve Endişe Boyutu Ön Test	15	21,40	3,86	,947	,479
Kaygı ve Endişe Boyutu Son Test	15	18,46	3,39	,966	,799
Başarı Ön Test	15	67,14	9,84	,871	,147
Başarı Son Test	15	79,68	11,12	,916	,167

Deney grubunda bulunan katılımcıların konuşma becerisi tutum ölçeğinin normalliğini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen Shapiro-Wilks testi neticesinde "İlgi ve Sevgi Boyutu Ön Test" puanlarının p anlamlılık değerleri .295, "İlgi ve Sevgi Boyutu Son Test" puanlarının p anlamlılık değerleri .740, "Kaygı ve Endişe Boyutu Ön Test" puanlarının p anlamlılık değerleri .479, "Kaygı ve Endişe Boyutu Son Test" puanlarının p anlamlılık değerleri .799 olarak tespit edilmiştir.

Deney grubunda bulunan katılımcıların konuşma becerisi başarı testlerinin normalliğini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen Shapiro-Wilks testi neticesinde "Başarı Ön Test" puanlarının p anlamlılık değerleri .147, "Başarı Son Test" puanlarının p anlamlılık değerleri .167 olarak tespit edilmiştir.

Bu değerlerin tamamı 0.05 anlamlılık seviyesinden büyük olduğundan dolayı grupların, bu testlerden aldıkları puanların normal dağılım gösterdiği söylenebilir.

Tablo 2.

Kontrol Grubunun Uygulanan Testlerden Aldıkları Puanların Normalliğinin İncelenmesi İçin Yapılan Shapiro-Wilks, Testi Sonuçları

Testler	N	Ortalama	Standart Sapma	Shapiro-Wilks	P
İlgi ve Sevgi Boyutu Ön Test	15	82,53	8,94	,972	,889
İlgi ve Sevgi Boyutu Son Test	15	75,13	10,60	,969	,838
Kaygı ve Endişe Boyutu Ön Test	15	19,73	4,86	,942	,404
Kaygı ve Endişe Boyutu Son Test	15	19,26	2,71	,904	,108
Başarı Ön Test	15	66,48	14,36	,935	,325
Başarı Son Test	15	66,26	14,92	,935	,325

Kontrol grubunda bulunan katılımcıların konuşma becerisi tutum ölçeğinin normalliğini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen Shapiro-Wilks testi neticesinde “İlgi ve Sevgi Boyutu Ön Test” puanlarının p anlamlılık değerleri .889, “İlgi ve Sevgi Boyutu Son Test” puanlarının p anlamlılık değerleri .838, “Kaygı ve Endişe Boyutu Ön Test” puanlarının p anlamlılık değerleri .404, “Kaygı ve Endişe Boyutu Son Test” puanlarının p anlamlılık değerleri .108 olarak tespit edilmiştir.

Kontrol grubunda bulunan katılımcıların konuşma becerisi başarı testlerinin normalliğini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen Shapiro-Wilks testi neticesinde “Başarı Ön Test” puanlarının p anlamlılık değerleri .325, “Başarı Son Test” puanlarının p anlamlılık değerleri .325 olarak tespit edilmiştir.

Bu değerlerin tamamı 0.05 anlamlılık seviyesinden büyük olduğundan dolayı grupların, bu testlerden aldıkları puanların normal dağılım gösterdiği söylenebilir.

Deney ve kontrol gruplarında veriler, normallik varsayımını karşıladığından bağımlı ve bağımsız örneklemeler için t testleri uygulanabilir.

Tablo 3.

Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin “Konuşma Becerisi Başarı Testi” Ön Test Puanları Ortalamalarının Karşılaştırması

Grup	Uygulama	N	Ortalama	S	sd	t testi	p
Deney	Ön Test	15	67,60	9,848	28	,247	0,807
Kontrol	Ön Test	15	66,48	14,368			

Tablo 3’e bakıldığı zaman deney grubundaki öğrencilerin ön test puan ortalamalarının 67,60 olduğu gözlenmektedir. Kontrol grubundaki öğrencilerin ise aldıkları puan ortalamasının 66,48 olduğu belirlenmiştir. Uygulama öncesinde deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön testten aldıkları puanlar karşılaştırıldığında deney grubundaki öğrencilerin lehine bir fark görülmüştür. Bunun üzerine bir nitel (2 grup) ve bir nicel değişken, veri normal ilişki testi: Independent Sample t Testi uygulanmış ve konuşma becerisi başarı boyutu toplam puanının, deney ve kontrol grubu arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. [t(28)= ,247 ; p=0,807] bu bulgulara göre deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde eşit seviyede konuşma becerisi başarısına sahip olduğu, bu sebeple grupların birbirine denk olduğu söylenebilir.

Tablo 4.

Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin “Konuşma Becerisi Başarı Testi” Son Test Puanları Ortalamalarının Karşılaştırması

Grup	Uygulama	N	Ortalama	S	sd	t testi	p
Deney	Son Test	15	79,68	11,125	28	2,792	0,009
Kontrol	Son Test	15	66,26	14,926			

Tablo 4’e bakıldığı zaman deney grubundaki öğrencilerin son test puan ortalamalarının 79,68 olduğu gözlenmektedir. Kontrol grubundaki öğrencilerin ise aldıkları puan ortalamasının 66,26 olduğu belirlenmiştir. Uygulama sonrasında deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin son testten aldıkları puanlar karşılaştırıldığında deney grubundaki öğrencilerin lehine bir fark görülmüştür. Bunun üzerine bir nitel (2 grup) ve bir nicel değişken, veri normal ilişki testi: Independent Sample t Testi uygulanmış ve konuşma becerisi başarı boyutunun toplam puanının, deney ve kontrol grubu arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. [t(28)= 2,792 ; p=0,009] Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde konuşma becerisi başarı boyutunda anlamlı bir farklılık görülmezken uygulama sonrasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık göstermesi iletişimsel yöntemin öğrencilerin konuşma becerisi başarı boyutunda ne kadar etkili olduğunu göstermektedir.

Tablo 5.

Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test Konuşma Becerisi Tutum Ölçeği Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırması

Grup	Uygulama	N	Ortalama	S	sd	t testi	p
Deney	Ön Test	15	67,60	9,848	28	,247	0,807
Kontrol	Ön Test	15	66,48	14,368			

Tablo 5’e bakıldığı zaman deney grubundaki öğrencilerin konuşma becerisi tutum ölçeği ön test puan ortalamalarının 67,60 olduğu gözlenmektedir. Kontrol grubundaki öğrencilerin ise aldıkları puan ortalamasının 66,48 olduğu belirlenmiştir. Uygulama öncesinde deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin konuşma becerisi tutum ölçeği ön testinden aldıkları puanlar karşılaştırıldığında deney grubundaki öğrencilerin lehine bir fark görülmüştür. Bunun üzerine bir nitel (2 grup) ve bir nicel değişken, veri normal ilişki testi: Independent Sample t Testi uygulanmış ve konuşma becerisi tutum ölçeği toplam puanının, deney ve kontrol grubu öğrencileri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. [t(28)= -,460 ; p=0,649] bu verilere göre deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde eşit seviyede konuşma becerisi tutumuna sahip olduğu, bu sebeple grupların birbirine denk olduğu söylenilebilir.

Tablo 6.

Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Son Test Konuşma Becerisi Tutum Ölçeği Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırması

Grup	Uygulama	N	Ortalama	S	sd	t testi	p
Deney	Son Test	15	79,68	11,125	28	2,792	0,009
Kontrol	Son Test	15	66,26	14,926			

Tablo 6’ya bakıldığı zaman deney grubundaki öğrencilerin konuşma becerisi tutum ölçeği son test puan ortalamalarının 79,68 olduğu gözlenmektedir. Kontrol grubundaki öğrencilerin ise aldıkları puan ortalamasının 66,26 olduğu belirlenmiştir. Uygulama sonrasında deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin konuşma becerisi tutum ölçeğinin son testinden aldıkları puanlar karşılaştırıldığında deney grubundaki öğrencilerin lehine bir fark görülmüştür. Bunun üzerine bir nitel (2 grup) ve bir nicel değişken, veri normal ilişki testi: Independent Sample t Testi uygulanmış ve konuşma becerisi tutum ölçeği toplam puanının, deney ve kontrol grubu öğrencileri arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. [t(28)= 1,971; p=0,059] Bu veriler üzerine deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde konuşma becerisine karşı tutumunda anlamlı bir farklılık görülmezken uygulama sonrasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık göstermesi iletişimsel yöntemin öğrencilerin konuşma becerisine karşı olumlu tutum geliştirmelerinde ne kadar etkili olduğunu göstermektedir.

SONUÇ

Bu çalışma, iletişimsel yöntemin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğrencilerin konuşma tutum ve başarısını geliştirmede ne kadar etkili olduğunu belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Deney grubunda bulunan öğrencilerin “konuşma becerisi başarı ön testi” puan ortalamalarının 67,60, kontrol grubundaki öğrencilerin ise puan ortalamasının ise 66,48 olduğu belirlenmiştir. Uygulama öncesinde “konuşma becerisi başarı ön testi”ne bakıldığı zaman deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin puan ortalamalarında deney grubu lehine bir fark görülmesine rağmen iki grup arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bu sonuçlar da uygulama için iki grubun da uygun şartlar taşıdığını belirtmektedir.

Deney grubunda bulunan öğrencilerin “konuşma becerisi başarı son testi” puan ortalamalarının 79,68, kontrol grubundaki öğrencilerin ise puan ortalamalarının 66,26 olduğu belirlenmiştir. Uygulama öncesinde “konuşma becerisi başarı ön testi”ne bakıldığı zaman deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin puan ortalamalarında deney grubu lehine bir fark görülmesine rağmen iki grup arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Fakat uygulama sonrasındaki puan ortalamaları karşılaştırıldığında deney grubu öğrencileri lehine anlamlı bir fark çıkarmaktadır. Bu da iletişimsel yöntemin geleneksel yöntemle göre öğrencilerin konuşma becerisi başarısını olumlu yönde ne kadar geliştirdiğinin göstergesidir.

Deney grubunda bulunan öğrencilerin “konuşma becerisi tutum ölçeği ön testi” puan ortalamalarının 67,60, kontrol grubundaki öğrencilerin ise puan ortalamalarının 66,48 olduğu belirlenmiştir. Uygulama öncesinde “konuşma becerisi tutum ölçeği ön testi”ne bakıldığı zaman deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin puan ortalamalarında deney grubu lehine bir fark görülmesine rağmen iki grup arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Deney grubunda bulunan öğrencilerin “konuşma becerisi tutum ölçeği son testi” puan ortalamalarının 79,68, kontrol grubundaki öğrencilerin puan ortalamalarının 66,26 olduğu belirlenmiştir. Uygulama sonrasındaki puan ortalamaları karşılaştırıldığında deney grubu öğrencileri lehine anlamlı bir fark çıkmıştır. Bu da iletişimsel yöntemin geleneksel yöntemle göre öğrencilerin konuşma becerisine karşı tutumunu olumlu yönde ne kadar geliştirdiğinin göstergesidir.

TARTIŞMA

Araştırmada iletişimsel yöntemin uygulandığı grupta konuşma becerisi tutum ölçeğinin kaygı ve endişe boyutunda ciddi bir şekilde azalma görülmüştür. Bu azalmanın ise istatistiksel olarak anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda iletişimsel yöntemle hedef dili öğrenen grupların konuşma becerisi tutum ölçeğindeki kaygı ve endişe boyutunda zamanla azalma olduğu sonucuna ulaşılabilir. Altın (2018), Kuantum öğrenmenin yabancı dil öğretiminde konuşma becerisi ve konuşma kaygısına etkisini belirlemek üzere ortaokul öğrencileri üzerinde çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmaların öğrencilerin kaygı boyutunda azalma yaptığı sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda yapılan bu çalışmalara bakıldığı zaman çalışmaların birbirlerini destekler doğrultuda olduğu görülmektedir. Bununla birlikte Özdemir (2013) Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen kişilerin konuşma becerisi kaygılarının nedenlerini araştırmıştır. Lisans öğrencilerine göre doktora yapan öğrencilerin kaygı düzeylerinin daha fazla olduğu belirlenmiştir. Şen ve Boylu'nun (2015), hedef dil olarak Türkçeyi öğrenen İranlı öğrenciler üzerinde yapılan araştırmalarında da öğrencilerin konuşma kaygı düzeylerinin yaş, cinsiyet, eğitim durumu, kur düzeyi gibi değişkenlere göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuçla zamanla kaygı düzeyinin azalması sonucu birbiriyile örtüşmemektedir.

Keser (2018) çalışmasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde konuşma becerisindeki ortaya çıkan güçlükleri belirlemiştir. Hedef dili öğrenen kişilerin iletişimsel yeti kapsamındaki dilsel yetiyle ilgili konularda konuşmakta güçlük çektiği sonucuna varılmıştır. İletişimsel yöntemin kullanıldığı gruplarda hedef dili öğrenen kişilerin konuşma becerilerinin olumlu olarak istatistiksel olarak anlamlı çıkması Keser'in (2018) çalışmasından farklılık arz etmektedir.

Ulusoy (2012), Aytaş (2014), Gürbüz (2018) çalışmalarında yabancı dil öğretiminde konuşma becerisinin geliştirilmesi için çeşitli çalışmalar yapmışlardır. Yapılan çalışmalarda konuşma

becerisinin geliştiği görülmüştür. Çalışmamızdaki iletişimsel yöntem de yabancı dil öğretiminde konuşma becerisinin geliştirilmesi açısından bu çalışmalarla paralellik göstermektedir.

Aktaş (2004) yabancı dil öğretiminde iletişimsel yöntemin konuşma becerisi üzerindeki etkisini incelemiştir. Bu etkiyi incelemek için iletişimsel yöntem ile geleneksel yöntem karşılaştırılmıştır. İnceleme sonrası iletişimsel yöntemin konuşma becerisini olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Yapılan bu çalışma sonucunda iletişimsel yöntem ile ders gören grupların geleneksel yöntem ile ders gören kişilere oranla konuşma becerilerinin daha iyi geliştiği sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın sonuçlarına da bakıldığında yapılan bu iki çalışmanın sonuçları ile örtüştüğü tespit edilmiştir.

Erten Dalak (2017), Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde iletişimsel yöntemin deyim öğretimi üzerindeki etkisini incelemiştir. Uygulama sonunda hem deney grubu öğrencilerinin hem kontrol grubu öğrencilerinin seviyeleri gelişmesine rağmen deney grubu öğrencilerinin gelişimi daha fazla olmuştur. Bu bağlamda iki çalışmanın benzer yanı iletişimsel yöntemin deney gruplarını kontrol grubuna oranla daha fazla etkilemesidir.

Özcan (2014) Arapçanın yabancı dil olarak öğretiminde iletişimsel yöntemle dayalı etkinlikleri kullanmıştır. Uygulama sonucunda iletişimsel yöntem ile ders gören öğrencilerin Arapça konuşma becerilerinde artış olduğu gözlenmiştir. Özcan'ın çalışması bu çalışma sonucuyla örtüşmektedir.

Sonuç olarak çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde iletişimsel yöntem ile ders gören öğrencilerin geleneksel yöntem ile ders gören öğrencilere kıyasla konuşma becerilerinde artış görülmüştür. Görülen bu artışın da istatistiksel olarak desteklendiği sonucuna varılmıştır.

ÖNERİLER

- Bu çalışmada iletişimsel yöntemin konuşma becerisi üzerindeki etkisi incelenmiştir. Diğer dil becerileri üzerinden de farklı çalışmalar gerçekleştirilebilir.
- Bu çalışma 8 hafta boyunca 30 kişilik öğrenci grubu ile gerçekleştirilmiştir. Daha fazla çalışma grubuyla ve daha uzun çalışma süreleri ile de benzer çalışmalar gerçekleştirilebilir.
- İletişimsel yöntemi derslerinde uygulamaya çalışan öğretmenler hedef dili yalnızca teorik olarak öğretmek yerine öğrencilerin hedef dili öğrenimi için günlük hayatta karşılaşabilecekleri ortamlar oluşturarak iletişim yetisini kazanmalarına olanak sağlamalıdır.
- Eğitimcilerin iletişimsel yöntem konusunda bilgileneceği seminerler ve hizmet içi eğitimler alması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, T. (2004). Yabancı dil öğretiminde iletişimsel yeti. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12, 45-57.
- Altın, M. (2018). *Kuantum öğrenme modelinin ortaokul öğrencilerinin yabancı dilde konuşma becerisi, konuşma kaygısı ve öz-yeterliliği üzerindeki etkisi* (Yüksek lisans tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın
- Aytaş, A. (2014). Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin İngilizce konuşma becerisine etkisinin belirlenmesi (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bergil, A. S. (2010). *İngilizce öğretiminde konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik alternatif bir teknik: yaratıcı drama* (Yüksek lisans tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (8. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Erten Dalak, H. D. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde iletişimsel yaklaşımın deyim öğretimindeki başarıya etkisi (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Demirel, Ö. (2007). *Yabancı dil öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Doğan, C. (2012). *Sistemantik yabancı dil öğretim yaklaşımı ve yöntemleri*. İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Göçer, A., Tabak, G. ve Coşkun, A. (2012). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kaynakçası. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi (TÜBAR)*, 32, 73-126.
- Göçer, A. (2015). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılması. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 21-36.
- Gürbüz, M.(2018). Diyalogla öğretim etkinliklerinin İngilizce konuşma becerisine etkisi (Yüksek lisans tezi). Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi; kavramlar, ilkeler, teknikler* (16.baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Keser, S. (2018). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde konuşma becerisinin geliştirilmesinde karşılaşılan güçlükler* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Memiş, M. R., Erdem, M. D. (2013). Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler, kullanım özellikleri ve eleştiriler. *Turkish Studies*, 8/9, 297-318.
- Özcan, M. (2015). Yabancı Dil Olarak Arapça Konuşma Becerisi Öğretiminde İletişimsel Yaklaşım Dayalı Etkinliklerin Kullanımı. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (10), 153-164.
- Özdemir, E. (2013). *Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin konuşma kaygılarının kaynakları* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Savignon, S. J. (2002). *Interpreting communicative language teaching*. London: Yale University Press.
- Şen, Ü. ve Boylu, E. (2015). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen İranlı öğrencilerin konuşma kaygılarının değerlendirilmesi, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30, 13-25.
- Topçuoğlu Ünal, F. ve Özer, D. (2017). Ortaokul öğrencileri için konuşma becerisi tutum ölçeği: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *International Journal of Language Academy*, 120-131.
- Ulusoy, G. (2012). Orta öğretim İngilizce derslerinde otantik video kullanımı: durum komedisinin konuşma becerisine etkisi üzerine deneysel bir çalışma (Yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Yazıcı, M. H. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin sözlü iletişim stratejileri: konuşma becerisi (Yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.